

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/914
Toplantı Tarihi/Sayısı : 15.2.2023/32
Karar Numarası : 2023/150
Başvuran : B.D.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : B. Ö.
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; muhatabın işletmesine başvuranın bebek arabası ile girmesine izin verilmemesi sebebiyle ayrımcılığa uğradığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. B.Ö. tarafından işletilen ...Giyim isimli işletmeye içinde bebeğinin de bulunduğu bebek arabasıyla girmek istediğini,

b. İşletme sahibinin kendisine bebek arabası ile işletmeye giremeyeceğini ifade ettiğini bu sebeple işletmeye giremediğini ve ayrımcılığa uğradığını iddia etmiş ve gereğinin yapılmasını talep etmiştir.

3. Muhatap B.Ö. yazılı görüşünde özetle;

a. İşletmenin fiziksel şartları sebebiyle içeride bebek arabasıyla dolaşılması mümkün olmayacağından içeri giren başvurana yardımcı olmak amacıyla bir çalışanla birlikte bebek arabasının işletmenin uygun bir yerinde bekleyebileceğini ifade ettiğini,

b. Başvuranın kendisini yanlış anladığını, işletmeye girilmesine izin verilmediğine yönelik iddianın doğru olmadığını belirtmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Muhatabın yazılı görüşünde ifade ettiğinin aksine işletmeye bebek arabasıyla girmesine yardım etmediğini sonuç olarak ayrımcılığa uğradığını iddia etmiş ve gereğinin yapılmasını talep etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Anayasanın “Kanun önünde eşitlik” başlıklı 10’uncu maddesi: “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.” şeklinde hükme bağlanmıştır.

6. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “Tanımlar” başlıklı 2’nci maddesinin (d) bendi şöyledir: “Doğrudan ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi ifade eder.”

7. 6701 sayılı Kanun’un “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı” başlıklı 3’üncü maddesinde ayrımcılık yasağı: “(1) Herkes hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun

kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.” şeklinde hükme bağlanmıştır.

8. 6701 sayılı Kanun'un “Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5’inci maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir: “Kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri ve bunlar tarafından yetkilendirilenler, taşınır ve taşınmazları kamuya açık bir şekilde sunarken bu malları edinmek veya kiralamak isteyenler ile bunlar hakkında bilgi almak isteyenler aleyhine, bunların kiralanması, kira akdinin şartlarının belirlenmesi, kira akdinin yenilenmesi veya sona erdirilmesi, satışı ve devri süreçlerinin hiçbirinde ayrımcılık yapılamaz.”

9. Mezkûr Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinde: “(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. (...) (9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.” hükmüne yer verilmiştir.

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Başvurunun konusu” başlıklı 31’inci maddesi şöyledir: “Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu kapsamında cinsiyet, ırk, renk, din, dil, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasağı ihlalleri başvurunun konusunu oluşturur.”

11. Aynı Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesi: “(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir.” hükmünü haizdir.

12. Yine aynı Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi: “(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.” şeklindedir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

13. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin birinci fıkrasında “Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.” hükmü bulunmaktadır. Bu çerçevede, başvuranın muhatabın işletmesine bebek arabası ile girmesine izin verilmemesi şeklindeki uygulamanın ayrımcılık oluşturduğunu iddia ettiği anlaşılmaktadır.

14. Ayrımcılık yasağı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)’nin 14’üncü maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir: “Bu Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır.” Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)’e göre meşru bir amaç taşımayan, kullanılan araçlarla gerçekleştirilmek istenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmayan farklı muameleler ayrımcı karakterdedir. (AİHM, Fabris v. Fransa, B. No. 16574/08, 7 para. 56)

15. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi (ESKHS)'nin 2'nci maddesinde göre ise: “*Taraf Devletler Sözleşme’de belirtilen hakların ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi ya da başka fikir, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum ya da başka bir statü bakımından herhangi bir ayırım gözetilmeksizin uygulanmasını taahhüt ederler.*”

16. 6701 sayılı Kanun’da kişilerin taşınır ve taşınmazları kamuya açık bir şekilde sunarken bu malları edinmek veya kiralamak isteyenler ile bunlar hakkında bilgi almak isteyenler aleyhine, bunların kiralanması, kira akdinin şartlarının belirlenmesi, kira akdinin yenilenmesi veya sona erdirilmesi, satışı ve devri süreçlerinin hiçbirinde Kanun’da sayılan ayrımcılık temellerinden en az birine dayalı olarak farklı bir muamelede bulunulamayacağı, ayrımcılık yapılamayacağı düzenlenmiştir. Somut olayda, başvuranın taşınır malların kamuya açık bir şekilde satışının yapıldığı söz konusu işletmeye girmek isterken bebek arabası ile olması sebebiyle işletmeye alınmadığı anlaşılmaktadır.

17. Yukarıda yer alan hükümler doğrultusunda bebek giyim ürünleri gibi taşınır malların kamuya açık bir şekilde sunulduğu iş yerinde, başvuranın bu hizmeti almasına yönelik engelin 6701 sayılı Kanun’da sıralanan temellerden herhangi birine dayalı olarak gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğinin ortaya koyulması gerekmektedir. Kanun’un 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasında yasaklanan ayrımcılık temelleri “*cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş*” olmak üzere tahdidi olarak sıralanmıştır. Başvuranın bebek arabası ile işletmeye alınmamasının Kanun’da sayılan ayrımcılık temellerinden herhangi biriyle doğrudan bağlantısı olmamakla birlikte, mezkur iddianın dolaylı olarak “cinsiyet” temeli kapsamında ele alınıp alınamayacağının değerlendirilmesi gerekmektedir.

18. Cinsiyet temelinde ayrımcılık, bir kimseye bir hakkın kullanılmasında ya da bir yükümlülüğün yerine getirilmesinde meşru ve makul bir temele dayanmaksızın cinsiyeti sebebiyle farklı muamelede bulunulması olarak tanımlanabilecektir. Buna göre cinsiyet temelinde ayrımcı bir muamelenin oluşabilmesi için söz konusu muameleye hedef olan kişinin bu muameleye cinsiyeti sebebiyle maruz kalması gerekmektedir.

19. Somut olayda iş yerine kişinin bebek arabası ile alınmamasının kişinin cinsiyetiyle herhangi bir bağlantısı bulunmamaktadır. Kişinin bebeğini arabasıyla taşımasının cinsiyetiyle ilişkilendirilmesi mümkün değildir. Aksi takdirde bebekle ilgilenmenin belirli bir cinsiyete özgü nitelik olduğu sonucu ortaya çıkabilecektir. Böyle bir sonucun ise başlı başına cinsiyetçi bir yaklaşım olduğu ve cinsiyet temelinde ayrımcılığa yol açacağı söylenebilecektir. Söz konusu olayda muhatabın, başvuranın bebek arabası ile işletmesine alınmamasının iş yerinin fiziki şartlarının yetersiz olmasından kaynaklandığını ifade ettiği görülmektedir. Dolayısıyla başvuranın bebek arabası ile işletmeye alınmamasına yönelik muamelenin kişinin cinsiyetiyle ilişkilendirilemeyeceğinden başvuru konusunun 6701 sayılı Kanun’da sayılan temellerden herhangi birinin kapsamında değerlendirilemeyeceği sonucuna varılmıştır.

20. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 48’inci maddesinde; Kurum’a yapılan başvuruların, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulacağı ve sonucunda Kurum’un görev alanına girip girmediği yönünden inceleneceği; aynı Yönetmeliğin 67’inci maddesinin ikinci fıkrasında ise; ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verileceği hüküm altına alınmıştır. Netice olarak, başvuranın iddiaları yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında; başvurunun Kanun hükümlerinde yer alan ayrımcılık temellerine dayanmaması, yapılan inceleme ve araştırmada herhangi bir ayrımcılık temelini tespit edilememesi nedeniyle başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
  2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
  3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,
- 15.02.2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye